

Prenovljene smernice zdravljenja raka dojk

Uredil **Janez Žgajnar**

Po dolgih sedmih letih na Onkološkem inštitutu izdajamo prenovljene smernice zdravljenja raka dojk. Povsem razumljivo je, da po tako dolgem času prinašajo številne novosti. V svoji zasnovi ostajajo zveste prejšnji izdaji, pa vendar zaradi nekaterih tehničnih rešitev lahko upamo, da jih bomo odslej sproti prenavljali.

Prejšnjo izdajo smernic lahko upravičeno štejemo za uspešno. Prvič nam je uspelo dokaj sistematično zajeti bolj ali manj vsa poglavja, jih kar se da slogovno poenotiti, pripravljene pa so bile kot uporaben priročnik s sistematično naštetimi indikacijami in ukrepi za večino najpogostejših situacij pri obravnavi raka dojk. Zelo uporabni so bili algoritmi ukrepanj, ki smo jih priložili na koncu knjižice. Smernice so bile kot monografija unikatno oblikovane in tiskane v velikosti priročnika za v žep zdravniške halje. In prav zaradi monografskega pristopa je bila priprava prenovljenih smernic zelo težavna in je zahtevala veliko časa in napora. Sedaj so namreč oblikovane v razmeroma preprostem Wordovem formatu, ki omogoča hitro dodajanje in spreminjanje vsebine brez poseganja v nespremenjene dele besedila, zato jih bomo lahko posodabljali vsaj enkrat na leto oz. v skladu z razvojem stroke. Ohranjajo format žepnega priročnika in tako načeloma omogočajo hitro pripravo za tisk, če in kadar se bomo za to odločili.

Smernice bodo dosegljive predvsem elektronsko, na spletni strani Onkološkega inštituta. Tako sledimo usmeritvi Onkološkega inštituta v zadnjem času, ko pospešeno pripravljamo in prenavljamo smernice zdravljenja različnih rakov in jih po odobritvi RSK za onkologijo namenjamo celotni slovenski strokovni javnosti. S tem opravljamo enega od temeljnih poslanstev Onkološkega inštituta kot osrednje onkološke ustanove v državi.

Najpomembnejša je seveda prenova vsebine. Dodali smo nekaj poglavij in podpoglavij: Navodila za nujno napotitev v ambulanto za boleznj dojk, v poglavju Redke maligne bolezni dojk sta dodani podpoglavji Rak dojk pri nosečnicah in Vnetni rak dojk, v poglavju Kirurgija raka dojk je dodano podpoglavje Ekscizija netipljivega invazivnega raka dojk – SNOLL. Pomembno so spremenjena tudi priporočila za

nadzor po končanem zdravljenju. Prvič namreč določamo, kdaj bolnice nadzora po končanem zdravljenju ne opravljajo več na OIL. V prihodnosti nameravamo smernice še razširiti z doslej neobdelanimi področji, na primer s poglavji o rekonstrukciji dojke, benignih boleznih dojk in celostni rehabilitaciji po končanem zdravljenju.

Prav na vseh področjih smo korenito spremenili vsebino in jo prilagodili novim spoznanjem, morda najbolj na področju systemskega zdravljenja. Izdelava lastnih smernic je pomembna tudi zaradi tega, ker vsebujejo nekatere rešitve, ki smo jih razvili sami oz. so se uveljavile kot za nas najustreznejše. Uveljavljajo našo organiziranost genskega svetovanja, ohranjajo močno vlogo in pomen citopatologije, pomen preoperativne ultrazvočne preiskave pazdušnih bezgavk ali našo izvirno metodo operacije netipnih karcinomov ob sočasni odstranitvi prve bezgavke. Smernice so torej sinteza z dokazi podprtih splošno sprejetih spoznanj (ki jim sproti sledimo) in našega trenutnega načina dela, ki je plod naše organiziranosti, tradicije in možnosti. Zato so za Slovenijo zelo pomembne. Lahko so tudi zanesljiva opora vsem, ki obravnavajo boleznj dojk, čeprav to ni njihovo najožje strokovno področje.

Po sedmih letih se je, razumljivo, temeljito spremenil tudi seznam avtorjev. Pri pripravi tokratne izdaje so sodelovali: Nikola Bešič, Cvetka Bilban - Jakopin, Simona Borštnar, Barbara Gazič, Kristijana Hertl, Marko Hočevar, Mateja Krajc, Janez Lamovec, Elga Majdič, Erika Matos, Snežna Paulin Košir, Ana Pogačnik, Barbara Vidregar in Janez Žgajnar. Vsem kolegom se za njihov trud iskreno zahvaljujem!

Zahvaljujem se gospe Ameli Duratović za oblikovanje. Zahvaljujem se tudi dr. Andražu Perhavcu, dr. med., za izjemno natančno in trdo delo, ki ga je vložil v tehnično pripravo.

Smernice so ob pripravi tega prispevka že poslone v potrditev na RSK za onkologijo. Pričakujemo, da bodo ob izidu te številke Onkologije že dosegljive na spletni strani Onkološkega inštituta.

